

Nr 20/1960.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands lands-
ting med förslag till landskapslag om kom-
munalförvaltning i Mariehamn.

Den 11 mars 1960 överlämnade landskapsstyrelsen till Landstinget en framställning med förslag till landskapslag om kommunalförvaltning i Mariehamn (12/1960), på grund av vilken Landstinget sedermera den 26 mars antog en landskapslag i ämnet. Emellertid har Republikens President i brev av den 30 juni 1960 meddelat, att Landstingets beslut skall förfalla på grund av att Landstinget i vissa avseenden överträtt sin lagstiftningsbehörighet. Nämda brev är av följande lydelse:

"Till Ålands Landskapsstyrelse.

Ålands landsting har den 26 mars 1960 fattat beslut om antagande av landskapslag om kommunalförvaltning i Mariehamns stad.

Vid föredragning i statsrådet i dag har Jag, efter att hava infordrat Högsta domstolens utlåtande i ärendet, över vilket även Ålandsdelegationen avgivit sitt yttrande, funnit att lagstiftningen angående kommunalförvaltningen samt den kommunala beskattningen och kommunala val, beträffande vilka tvenne sistnämnda områden förevarande landstingsbeslut även innehåller stadganden, enligt 13 § 1 mom. 3 punkten självstyrelselagen för Åland den 28 december 1951 underliggande landstingets lagstiftningsbehörighet i övrigt utom att lagstiftningen rörande grundsatsen om allmän och lika kommunal rösträtt för finsk medborgare, som uppnått lagstadgad ålder, samt om omedelbara, proportionella och hemliga val jämlikt 11 § 2 mom. 7 punkten självstyrelselagen är förbehållen rikets lagstiftande organ med beaktande av att åländsk hembygdsrätt i 4 § 1 mom. samma lag fastställts utgöra en av förutsättningarna för dylik rösträtt. På grund av det sistsagda äro landstingsbeslutets stadganden om kommunal rösträtt och kommunala val delvis av rikslagstiftningsnatur. I beslutet ingå jämväl stadganden rörande utsökningsväsendet samt åligganden för statens myndigheter, beträffande vilka ämnen lagstiftningsrätten uteslutande tillkommer riket. Då emellertid förenämnda stadganden av rikslagstiftningsnatur i sak överensstämma, stadgandet om åländsk hembygdsrätt såsom förutsättning för kommunal rösträtt med bestämmelsen i 4 § 1 mom. självstyrelselagen och de övriga stadgandena med motsvarande stadganden i den i riket gällande kommunallagen den 27 augusti 1948, hava de enligt 14 § 4 mom. självstyrelselagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet kunnat upptagas i landstingsbeslutet.

Landstingsbeslutet innehåller ävenledes stadganden angående rättsgångsväsendet; på vilket område rikets lagstiftande organ enligt 11 § 2 mom. 13 punkten självstyrelselagen för Åland tillkommer uteslutande lagstiftningsbehörighet. Dessa stadganden böra förty i sak överensstämma med motsvarande rikslagstiftning. Stadgandena i 97; 98, 99 och 100 §§ landstingsbeslutet uppfylla dock icke detta krav. Stadgandet i 97 § 1 mom. landstingsbeslutet om ingivande av diariebevis över anförda besvär ävensom stadgandet i 2 mom. samma lagrum och stadgandena i 98 § sagda beslut hava ingen motsvarighet i rikets kommunallag. Besvärstiden vid besvär över stadsfullmäktiges beslut räknas enligt såväl 176 § rikets kommunallag som 97 § landstingsbeslutet från den dag klaganden erhöll del av det beslut, varöver besvär anföras. Jämlikt 35 § 3 mom. rikets kommunallag anses beslut av kommuns fullmäktige, varöver annan kommun äger rätt att anföras besvär, såsom därom är särskilt stadgat, hava kommit till sistnämnda kommuns och medlemmarnas av kommunen kännedom den dag, då beslutet föredragits vid fullmäktiges sammanträde. I 31 § 3 mom. landstingsbeslutet ingår ett liknande stadgande, men det gäller endast beslut, varöver Mariehamns stad äger rätt att anföras besvär. Sålunda komme besvärstiden för kommun, som äger rätt att anföras besvär över av stadsfullmäktige i Mariehamn fattat beslut, att räknas på det sätt som stadgas i sagda 97 § landstingsbeslutet, vilket innebure en avvikelse från det i riket stadgade beräkningssättet. Enligt 178 och 179 §§ rikets kommunallag jämförda med 176 § 1 mom. 1 punkten samma lag bör besvärstiden räknas, ifall beslut av kommunens styrelse eller kommunal nämnd rör annan kommun, från den dag, då beslutet delgivits. Jämlikt 99 § 1 mom. och 100 § landstingsbeslutet skulle emellertid besvärstiden vid besvär över stadsstyrelsens i Mariehamn eller nämnds beslut räknas från delgivningsdagen endast, då beslutet rör någon person enskilt, men i övriga fall och sålunda jämväl, då beslutet rör annan kommun, från den dag beslutet tillhandahållits allmänheten för påseende. Genom att upptaga förevarande från motsvarande rikslagstiftning avvikande stadganden av rikslagstiftningsnatur i landstingsbeslutet har landstinget överskridit sin lagstiftningsbehörighet.

Enligt 103 § landstingsbeslutet gäller angående besvär över borgmästarval vad därom är särskilt stadgat. För fullständighetens skull hade det varit skäl att i stadgandet omnämna även besvär över val av rådmän och magistratssekreterare, då beträffande besvär över sistsagda val jämväl i landskapet Åland skola tillämpas de i lagen den 19 november 1927 om val av borgmästare, rådmän och magistratssekreterare in-

gående, från landstingsbeslutets bestämmelser om besvär avvikande stadgandena.

I anseende till det ovan anförda har Jag med stöd av 14 § 2 mom. självstyrelselagen för Ålands beslutat förordna, att förevarande landskapslag skall förfalla; vilket Landskapsstyrelsen härmed till kännedom meddelas.

Nådendal, i Statsrådet den 30 juni 1960

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

Urho Kekkonen

Justitieminister Antti Hannikainen."

Då Landstinget redan tidigare tagit ställning till lagstiftningsärendets detaljer, har landskapsstyrelsen uppgjort nytt förslag i ämnet i överensstämmelse med Landstingets senaste vinter fattade beslut och endast infört ett fåtal ändringar utöver dem, som påkallas av Republikens Presidents beslut. I det följande kommer sålunda blott ändringar i förhållande till Landstingets beslut av den 26 mars 1960 att närmare motiveras.

11 §. Vid behandlingen av denna paragraf i Landstinget ändrades lydelsen så, att senast förrättade mantalsskrivning skall ligga till grund för vallängden. Då orden "senast förrättade" uppenbarligen böra avse den mantalsskrivning, som på valdagen är den senast förrättade, kommer man till att valårets mantalsskrivning skall ligga till grund för vallängden. Emellertid slutföres mantalsskrivningen inom juni månad, varav följer, att denna mantalsskrivning icke kan ligga till grund för vallängden, som skall framläggas redan den 1 april. Vid fyllnadsval åter skall enligt 66 § landskapslagen om kommunala val (8/59) senaste laga kraft vunna vallängd användas. I riket framlägges vallängden för granskning från den 15 augusti, varför man där kan lägga valårets mantalsskrivning till grund för vallängden. Landskapsstyrelsen föreslår, att paragrafen ändras så, att vallängden skall grunda sig på "senaste före valåret förrättade mantalsskrivning".

14 §. Denna paragraf ändrades av Landstinget med motiveringen, att landskapsstyrelsens förslag medgav befrielse från skyldigheten att mottaga kommunalt förtroendeuppdrag för all framtid under i stadgandet nämnda förutsättningar. Motiveringen till ändringen måtte bero på ett missförstånd, ty i den av landskapsstyrelsen föreslagna lydelsen medgav paragrafen befrielse för blott ett års tid. Landstinget har likväl omfattat en ändring, som medger befrielse för tre års tid, varför landskapsstyrelsen med beaktande härav föreslagit en mera koncentrerad avfattning med användande av begreppet "kommunalt förtroendeuppdrag", som definieras

i 5 §.

Landskapslagen den 15 juli 1959 om tillämpning av beskattningslagen i landskapet Åland (21/59) medför, att rätten att avsäga sig medlemskap i skatte- och prövningsnämnd är beroende av i 9 § 3 mom. beskattningslagen stadgade förutsättningar, bl.a. fyra års medlemskap i skattenämnd. Med hänsyn härtill och eventuella andra fall, där en för riksförvaltningen och landskapsförvaltningen gemensam anordning kan vara fördelaktig, bör i 14 § intagas ett förbehåll om, att andra förutsättningar kunna stadgas i speciallagstiftning.

31 §. I landstingsbeslutets 31 § stadgades blott om den tidpunkt, då annan kommuns fullmäktigebeslut anses ha kommit Mariehamn till kännedom, medan det omvända förhållandet, d.v.s. tidpunkten, då stadsfullmäktiges beslut kommit annan kommun till kännedom, icke bestämdes i denna paragraf utan måste avgöras enligt de allmänna bestämmelserna i 97 §. Detta medförde en differens beträffande besvärsrätten i förhållande till rikets lag, vilken differens på grund av hänvisningar också gällde beslut av stadsstyrelsen eller av en stadens nämnd. På grund härav bör 31 § ändras så, att samma regel gäller för delgivningstidpunkten i vartdera fallet.

35 §. I förslaget till Landstingets vintersession 1960 hade landskapsstyrelsen bland de tjänsteinnehavare, som icke skulle vara valbara till stadsfullmäktige, upptagit äldre och yngre landskapssekreteraren. Lagutskottet ändrade stadgandet i sitt förslag till att gälla "landskapssekreterare" med påpekande i motiveringen, att därmed avsågs jämväl lagberedningssekreteraren. Detta synes vara lagtekniskt oriktigt, eftersom stadgandet är ett undantagsstadgande och som sådant skall tolkas restriktivt. I ett sådant stadgande bör alltså alla icke valbara tjänsteinnehavare uppräknas uttryckligen. Uttrycket "landskapssekreterare" kan i ingen händelse enligt vedertagna lagtolkningsnormer anses omfatta lagberedningssekreteraren.

Syftemålet vid uppräknandet av de i punkt 1) nämnda personerna torde vara, att jäv icke skall konstitueras i de myndigheter, som stadfästa kommunala beslut eller övervaka den kommunala förvaltningen. Lagberedningssekreteraren föredrar icke ärenden av sådan natur i landskapsstyrelsen. Då likväl Landstinget uppenbarligen omfattat lagutskottets motivering vid behandlingen av lagförslaget under vintersessionen 1960, har landskapsstyrelsen inbegripit lagberedningssekreteraren bland de icke valbara tjänsteinnehavarna, men samtliga landskapsstyrelsens sekreterare uppräknas uttryckligen i det nu föreslagna stadgandet.

45 §. Av tillämpningen av beskattningslagen i landskapet följer, att skatte- och prövningsnämnderna tillsätts gemensamt av finansministeriet och vederbörande kommun. Enligt 4 § beskattningsförfordningen (FFS 530/59) skall länsskattebyrån göra förslag till finansministeriet inom juni månad angående valet av statens medlemmar, varefter finansministeriet före den 15 augusti skall inbegära vederbörande kommuns utlåtande. Kommunens fullmäktige skola åter välja sina medlemmar i skatte- och prövningsnämnderna så tidigt, att om valet kan anmälas till finansministeriet före den 15 oktober. Det synes ändamålsenligt, att fullmäktige invänta finansministeriets anhållan om utlåtande beträffande de från statens sida föreslagna, så att fullmäktige på lämpligt sätt kunna komplettera skatte- och prövningsnämnderna vid valet av kommunens representanter. Detta val borde därför förrättas vid fullmäktiges sammanträde i september.

46 §. Landskapsstyrelsen föreslår, att paragrafen kompletteras med ett stadgande om stadsstyrelseval, som på grund av något hinder icke kan förrättas på i 44 § föreskriven dag.

48 §. Ehuru staden icke föreslagit det, synes samma förfarande för val av stadsdirektör och för val av biträdande stadsdirektör vara ändamålsenligt.

57 §. Landskapsstyrelsen omfattar fortfarande principen, att bestämmanderätten i åländska angelägenheter endast skall tillkomma personer med åländsk hembygdsrätt. Denna princip har också hittills tillämpats konsekvent i landskapets lagstiftning. Sålunda är åländsk hembygdsrätt allmänt villkor för såväl rösträtt som valbarhet, då det gäller förtroendeuppdrag inom kommunal- och landskapsförvaltningen. Landskapslagen om kommunalförvaltning i landskommunerna stadgar exempelvis uttryckligen, att kommunaldirektör, som icke innehar åländsk hembygdsrätt, ej kan fungera som ordförande i kommunalstyrelsen. Enellertid beslöt Landstinget vid den tidigare behandlingen av nu föreliggande lagförslag, att för stadsdirektören i Mariehamn skulle göras ett undantag ifråga om kravet på åländsk hembygdsrätt. Landskapsstyrelsen har därför bibehållit 57 § i den av landstinget antagna formen.

63 §. Av systematiska skäl föreslår landskapsstyrelsen, att det tidigare som mon. 2 införda stadgandet om stadsstyrelsens berättelse flyttas till paragrafens slut som mon. 3.

73 §. I landstingsbeslutets avfattning torde ordet "endast" uteslutas.

75 §. I landstingsbeslutet borde ordet "lägenhet" utbytas mot "egendom". Felet härrör från beredningen av föregående förslag, och är sannolikt ett skrivfel.

87 §. Bestämmelsen om, hur skattörets belopp skall beräknas, föreslogs

av landskapsstyrelsen i föregående framställning i en mera lättfattlig form än den i riket antagna. Landstingets lagutskott införde dock den i riket gällande lydelsen under motiveringen, att landskapsstyrelsen synes ha förbisett att beskattningsförfarandet efter beskattningslagens ikraftträdande är ett annat. Det nya beskattningsförfarandet medför dock icke annan ändring i principerna för fastställandet av skattörets belopp än att kommunerna numera utfå allt skatteförskott av staten nedan tidigare en del av förskottet uppbars direkt av kommunen enligt debetsedel. Denna förändring hade landskapsstyrelsen beaktat i det tidigare förslaget.

Enligt lagen om förskottsuppbörd (FFS 418/59) skall staten till envar kommun erlagga förskottsvis 96 % av det beräknade förskottet på kommunal-skatten. Vid beräkningen av skattörets belopp skall kommunen från den budgeterade uttaxeringssumman till först avdraga det belopp, som staten kommer att erlagga i förhandsbetalning enligt lagen om förskottsuppbörd. Till skillnaden skall läggas det belopp, som staten för föregående finans-år erlagt i förhandsbetalning för det året. Den sålunda erhållna summan skall divideras med antalet skattören. Denna uträkning kan givetvis förklaras på flera olika sätt, men landskapsstyrelsen anser den redan tidigare föreslagna avfattningen lämpligare än rikets.

Den s.k. sjömansskatten torde icke beaktas i riket vid fastställande av skattörets belopp. Stadsförbundets byrå har i cirkulär till landets städer rekommenderat budgeteringen av inkomsterna från sjömansskatten såsom ett särskilt inkomstmoment. I Mariehamn är det, så länge skattörets belopp håller sig vid tio mark, utan betydelse om sjömansskatten inräknas i de från statens sida erlagda beloppen eller icke, men skulle skattöret stiga eller sjunka, blir beräkningen missvisande om sjömansskatten är beaktad såsom en del av uttaxeringssumman, eftersom denna skatt alltid beräknas enligt 10 marks skattöre. Då dessutom en enhetlig regel för skattörets beräkning för staden och landskommunerna är att föredraga och då inräkning av sjömansskatten icke generellt kan rekommenderas för landskommunerna, synes det av stadsförbundet föreslagna budgeteringssättet vara lämpligt.

97-100 §§. Felaktigheter i dessa paragrafer utgjorde orsaken till att Landstingets förra beslut fick förfalla. Stadgandena ha givits samma sakliga innehåll som 123-126 §§ landskapslagen den 18 april 1956 om kommunalförvaltningen i landskommunerna i landskapet Åland (16/56). Eftersom också stadsfullmäktige fatta beslut av förberedande art, har stadgandet om förbud mot ändringssökande i beslut av uteslutande förberedande eller verkställande beskaffenhet överförs till 97 §. Då 99 och 100 §§ hänvisa till denna paragraf, kommer förbudet att gälla motsvarande beslut av stadsstyrelsen eller nämnd.

103 §. Paragrafen har kompletterats med det tillägg, varom Republikens President uttryckt önskenål.

108 §. I denna paragrafs 2 mom. ingick i Landstingets beslut en hänvisning till gällande stadskommunallags 88 §. Då beredningen och behandlingen av förslaget forcerades för att landskapslagen eventuellt skulle kunna träda i kraft redan innevarande år, uppmärksammades denna hänvisning icke. Riktig hänvisning torde vara till gällande lags 87 § mom. 5. Då detta moment likväl icke fullt täcker det syftenål, som hänvisningen avser, föreslår landskapsstyrelsen, att hänvisningen utbytes emot ett utförligt stadgande. Därigenom vinnes också praktisk fördel, då den gamla lagtexten icke behöver anlitas vid studium av detta stadgande i den nya lagen.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om kommunalförvaltning i Mariehamns stad.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadga
1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

Mariehamns stad med därunder lydande områden utgör en kommun, som äger, enligt denna landskapslag och inom de gränser lag i övrigt utstakar, vårda sina hushållnings-, ordnings- och övriga angelägenheter, såvitt desamma ej enligt gällande lag böra handläggas av annan än kommunal myndighet.

Staden tillkommande rättigheter eller medelst lag tilldelade uppgifter må icke frångas densamma annorledes än genom lag, ej heller må nya skyldigheter eller uppgifter för staden stadgas på annat sätt.

2 §.

Medlen av Mariehamns stad är envar,

- 1) som inom staden har laga henvist;
- 2) som där äger eller innehar fast egendom; eller
- 3) som därstädes idkar näring eller yrke.

Laga henvist i Mariehamns stad har den, som där bör vara mantals-skriven.

Vad i 1 mom. är sagt, äger motsvarande tillämpning på offentligt samfund samt bolag, förening, stiftelse och annan sammanslutning.

-7-

3 §.

Stadens beslutanderätt utövas av stadsfullmäktige, såvida annat icke är stadgat.

Verkställighet och förvaltning tillkomma stadsstyrelsen samt, under dess inseende, särskilda nämnder och tjänsteinnehavare, på sätt som i denna lag eller annorstädes stadgas.

4 §.

Angelägenhet, som staden äger avgöra och verkställa, kan överföras till kommunalförbunds avgörande och verkställighet, på sätt därom är särskilt stadgat.

5 §.

Stadsfullmäktige, ombud för samarbete mellan kommuner samt medlemmar i stadsstyrelsen och stadens nämnder äro kommunala förtroendemän. Stadsdirektören är likväl kommunal tjänsteinnehavare.

Tjänsteinnehavarna äro anställda i offentlig kommunal tjänst. Därutöver kunna i stadens tjänst finnas tillfällig personal samt arbetare, vilka underlyda lagen om arbetsavtal.

6 §.

Sin förvaltning äger staden närmare ordna genom reglementen och instruktioner.

Reglemente angående stadsstyrelsens sammansättning samt dess åligganden och befogenheter skall godkännas av fullmäktige och underställas landskapsstyrelsens fastställelse. Om underställande av andra reglementen för fastställelse är särskilt stadgat.

Instruktioner för nämnder och tjänsteinnehavare samt stadens tjänstestadga utfärdas av stadsfullmäktige, såframt därom ej i lag är annorlunda stadgat.

7 §.

I reglemente för stadsstyrelsen kan stadsfullmäktiges beslutanderätt uti däri särskilt angivna ärenden överföras på stadsstyrelsen. Beslutanderätten i ärenden, vid vilkas avgörande kvalificerad majoritet erfordras eller som enligt lag skola avgöras av stadsfullmäktige, må likväl icke sålunda överföras.

I stadsstyrelsen och kommunala nämnder kunna genom reglemente eller instruktion inrättas avdelningar, sektioner eller byråer för beredning och expediering av ärenden av visst slag.

8 §.

Stadsfullmäktige kunna antaga kommunala stadgar till främjande av sedlighet, nykterhet, allmän ordning och säkerhet, hälsovård samt hamnförhållanden inom staden ävensom utsätta lämpliga viten

-8-

för överträdelse av dessa stadgar. Sådant beslut bör underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

9 §.

Fastställelse av reglementen och kommunala stadgar skall bringas till allmänhetens kännedom, på sätt kommunala tillkännagivanden kungöras i staden, samt ytterligare med iakttagande av vad därom måhända är särskilt stadgat. I tillkännagivandet bör också nämnas, var stadgan är tillgänglig för allmänheten och kan erhållas till skäligt pris.

Är ej tid bestämd för stadgas ikraftträdande, lände den till efter rättelse från den dag dess fastställelse tillkännagivits på i 1 mom. nämnt sätt.

10 §.

Viten för överträdelse av i 8 § nämnda kommunala stadgar ådömas av magistraten, såvida målet icke enligt gällande stadganden hör till allmän domstol.

2 kap.

Om kommunal rösträtt och valbarhet.

11 §.

Kommunal rösträtt tillkommer envar, man och kvinna, som innehar åländsk hembygdsrätt och vid valårets ingång fyllt tjuguet år samt vid senaste före valåret förrättade mantalsskrivning upptagits eller bort upptagas i stadens mantalslängd.

Rösträtt tillkommer dock icke

- 1) den, som står under förmynderskap;
- 2) den, som enligt domstols laga kraft vunna utslag saknar medborgerligt förtroende eller är ovärdig att nyttjas i landets tjänst eller att föra annans talan; samt

3) den, som övertygats om att vid kommunala val hava köpt eller sålt röst eller gjort försök därtill eller på flere än ett ställe avgivit sin röst eller genom våld eller hot stört valfriheten, ända till utgången av det sjätte kalenderåret efter det, då slutlig dom i saken gavs.

12 §.

Valbar till kommunala förtroendeuppdrag är, såvitt därom icke är särskilt stadgat, envar i staden bosatt person, som enligt 11 § har rösträtt.

13 §.

Stadens röstberättigade medlemmar äga välja stadsfullmäktige genom omedelbara, proportionella och hemliga val.

-9-

Vid valen hava alla röstberättigade lika rösträtt.

Valrätt får ej utövas genom ombud.

Om valen och deras förrättande stadgas särskilt.

14 §.

Den, som blivit vald till kommunalt förtroendeuppdrag, är berättigad att avsäga sig uppdraget, om han fyllt sextio år.

Den, som under tre år i följd innehaft kommunalt förtroendeuppdrag, är berättigad att under de tre följande åren åtnjuta befrielse från sådant uppdrag, där icke annorlunda är särskilt stadgat.

Då som grund för avsägelse åberopas sjuklighet, familjeförhållanden, offentlig tjänst eller befattning eller någon annan orsak, må fullmäktige pröva det anmälda hindret och godkännaavsägelsen, om hindret anses giltigt.

15 §.

Om besvär anföras över val till kommunalt förtroendeuppdrag eller däröver, att avsägelse av uppdraget ej blivit godkänd, bör den valde likväl sköta uppdraget, till dess slutligt avgörande över besvären fallit och, om därvid förordnas om nytt val, annan blivit utsedd.

16 §.

Då den, som blivit vald till kommunalt förtroendeuppdrag, mister sin valbarhet, upphör hans uppdrag.

17 §.

Såvitt annat icke är stadgat, kvarstår person i kommunalt förtroendeuppdrag för den tid, för vilken han blivit vald och även därefter, till dess annan blivit vald i hans ställe.

3 kap.

Om val.

18 §.

Val, som ankomma på fullmäktige, stadsstyrelsen eller nämnd, förrättas med iakttagande av proportionellt valsätt, om valet gäller två eller flere personer och om fjärdedelen av de i valet deltagande fordra det. Sådant val förrättas på sätt fullmäktiges arbetsordning föreskriver.

Om blott en person skall väljas eller då majoritetsval annars förekommer, anses den eller de som valda, vilka vid valet erhållit de flesta rösterna.

Proportionella val och, om så yrkas, även övriga val förrättas med slutna sedlar.

Vid lika röstetal avgör lotten.

19 §.

Om förtroendeman, som är ordförande eller viceordförande i stadsfullmäktige eller nämnd eller stadsdirektörens ersättare i stadsstyrelsen, avlidit eller flyttat bort eller av annan orsak avgått, skall annan väljas i hans ställe för den återstående mandattiden.

Då såväl ordförande som viceordförande avgått såsom i 1 mom. är sagt, skall nytt val förrättas för den återstående mandattiden under ledning av den till åren äldste medlemmen.

4 kap.

Om behandling av ärenden och om beslut.

20 §.

Ordförande och ledamot i fullmäktige äro jäviga att deltaga i fattandet av beslut, som rör dem personligen. Om jäv för ordföranden och ledamot i stadsstyrelsen och kommunal nämnd är i tillämpliga delar gällande, vad om domarjäv är stadgat.

Då ordförande av jäv eller annan orsak är tillfälligt förhindrad att leda förhandling, träder viceordföranden i hans ställe. Om även denne är förhindrad, skall förhandlingarna ledas av för tillfället utsedd ordförande.

Ledamot i stadsstyrelsen eller nämnd, som på grund av jäv eller annat hinder ej kan deltaga i behandling av ärende, skall därom underrätta ordföranden.

21 §.

Fullmäktige må icke företaga ärende till behandling eller däri fatta beslut, om ej minst två tredjedelar av fullmäktiges hela dåvarande antal äro närvarande.

Stadsstyrelsen är beslutför, då mera än hälften av antalet medlemmar, ordföranden inberäknad, är tillstädes.

22 §.

Uteblir ordförande, viceordförande eller ledamot i stadsfullmäktige eller stadsstyrelsen utan giltigt hinder från utsatt sammanträde eller avlägsnar han sig utan sådant skäl från sammanträde, erlägge han till stadens kassa i vite samma belopp som arvodet för sammanträdet. Blir sammanträdet till följd av de närvarandes fåtalighet inställt eller upplöst, vare vitet för de frånvarande dubbelt.

23 §.

Vid stadsfullmäktiges, stadsstyrelsens och nämnds sammanträde leder ordföranden förhandlingarna.

Efter det överläggning ägt rum och av ordföranden förklarats avslutad, äger han om skiljaktiga meningar yppat sig och blivit understödda, framställa så avfattad omröstningsproposition, att svaret "Ja" eller "Nej" uttrycker beslutet. Omröstning skall verkställas öppet och efter namnupprop.

Den åsikt, för vilken de flesta rösterna avgivits, gäller såsom beslut, förutom där ordföranden anser, att kvalificerad majoritet enligt lag erfordras. Falla rösterna lika gäller såsom beslut den åsikt, för vilken ordföranden avgivit sin röst. Efter omröstningen give ordföranden tillkänna, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäste detsamma med klubbslag.

24 §.

Stadsfullmäktiges sammanträden äro offentliga, men fullmäktige kunna likväl beträffande särskild fråga besluta annorlunda.

Stadsstyrelsens och nämndernas sammanträden äro icke offentliga, såframt ej annorlunda stadgats beträffande särskild angelägenhet. Stadsfullmäktiges ordförande och viceordförande hava dock rätt att närvara vid stadsstyrelsens sammanträden och deltaga i överläggning, men ej i fattande av beslut. Stadsdirektören och medlem i stadsstyrelsen, som därtill utsetts, hava samma rätt att deltaga i nämnds eller utskotts sammanträden, dock icke i sådant utskotts sammanträde, där förvaltningen granskas.

25 §.

Vid stadsfullmäktiges, stadsstyrelsens och nämnds sammanträden skall föras protokoll av stadssekreteraren eller av annan härtill utsedd person.

Protokollet underskrives av ordföranden och kontrasigneras av den, som fört detsamma.

-12-

Protokollet justeras antingen genast eller vid följande sammanträde eller av tvenne för var gång utsedda medlemmar, som jämväl då underskriva protokollet. Om justeringsman icke godkänner protokollet, skall det justeras vid följande sammanträde. För omedelbar justering fordras enhälligt beslut.

26 §.

Sedan stadsfullmäktiges protokoll blivit justerat, skall protokollet, till vilket fogats anvisning om det sätt, på vilket ändring i däri nämnda beslut skall sökas, på förut kungjord dag hållas tillgängligt för allmänheten på stadskansliet. Lag samma vare om stadsstyrelsens protokoll.

På i 1 mom. stadgat sätt kan också i nämnd fört protokoll hållas tillgängligt för allmänheten, om nämnden eller dess ordförande med hänsyn till sakens beskaffenhet anser det erforderligt eller för att beslutet måtte vinna laga kraft.

27 §.

Angår av stadsfullmäktige, stadsstyrelsen eller nämnd fattat beslut någon enskilt och kan han på denna grund anföra besvär över beslutet, skall det bevisligen delgivas honom genom utdrag ur protokollet jämte anvisning om huru ändring i beslutet sökes. Den, som verkställt delgivningen, bör på protokollsutdraget anteckna dagen för tillställandet jämte sitt namn, yrke och adress.

Om sättet för delgivning av övriga beslut, som röra enskild person, kan bestämmas i reglemente eller instruktion.

Sådant beslut av stadsfullmäktige, varöver annan kommun äger rätt att anföra besvär, skall medelst protokollsutdrag delgivas denna kommun. Lag samma vare, såvitt ej annorlunda är stadgat, i motsvarande fall om beslut av stadsstyrelsen och nämnd.

28 §.

Kommunala tillkännagivanden bringas stadens medlemmar till kännedom genom anslag på stadens anslagstavla för offentliga kungörelser.

Stadsfullmäktige äga besluta, huruvida kommunala tillkännagivanden skola bringas stadens medlemmar till kännedom jämväl på annat sätt.

29 §.

Expedition från stadsfullmäktige, stadsstyrelsen eller nämnd undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av den, som fört protokollet, såvida icke annorlunda bestämts i reglemente eller instruktion.

Riktigheten av protokollsutdrag bestyrkes av vederbörande sekreterare.

30 §.

Stadsstyrelsen talar och svarar för staden och avslutar rättshandlingar på dess vägnar, såframt därom icke annorlunda är stadgat i lag eller genom reglemente eller instruktion.

Stadsdirektören är berättigad att föra stadsstyrelsens talan.

31 §.

Delgivning mottages för kommunen av stadsdirektören eller i de ärenden, i vilka nämnd enligt lag tillkommer självständig behörighet, av ordföranden i denna nämnd. Ordföranden äger sedan utan dröjsmål befordra delgivningen till föredragning vid sammanträde med den kommunala myndighet, på vilken ärendet ankommer.

Med stöd av lag, instruktion eller reglemente kan särskild person vara tillsatt att mottaga delgivningar på ordförandens vägnar.

Delgivning anses hava bringats till stadens och dess medlemmars kännedom den dag, då den mottagits. Beslut av stadsfullmäktige, varöver annan kommun äger rätt att anföra besvär, såsom därom är särskilt stadgat, skall dock anses hava kommit till kommunens och dess medlemmars kännedom den dag, då beslutet föredragits vid sammanträde med kommunens fullmäktige. Likaså skall beslut av annan kommuns fullmäktige, varöver staden äger rätt att anföra besvär, anses hava kommit till stadens och dess medlemmars kännedom den dag, då beslutet föredragits vid stadsfullmäktiges sammanträde.

5 kap.

Om stadsfullmäktige.

32 §.

Stadsfullmäktige väljas till sådant antal, att om folkmängden enligt mantalslängden utgör

3.000 eller därunder	utses 15
över 3.000 men ej över 4.000	" 17
" 4.000 " " " 6.000	" 19
" 6.000 " " " 8.000	" 21
" 8.000 " " " 10.000	" 23
" 10.000	" 25.

Om antalet ersättare för fullmäktige stadgas särskilt.

33 §.

Fullmäktige och ersättare för dem väljas på sätt och för tid, som särskilt föreskrives. Deras mandat varar till utgången av det kalenderår, varunder näst följande ordinarie val av fullmäktige bör verkställas, likväl med iakttagande av vad i 17 § är stadgat.

34 §.

Om fullmäktig avlidit, mister sin valbarhet eller enligt 14 § avgår, innan hans mandattid upphör, eller om han på grund av skäl, som av fullmäktige godkännes, för minst två månader är förhindrad att deltaga i fullmäktiges göromål, bör fullmäktiges ordförande inkalla ersättare i hans ställe.

Ersättare tjänstgör såsom fullmäktig till utgången av den i 33 § stadgade mandattiden eller, därest han tillfälligt inkallats i förhindrad fullmäktiges ställe, så länge hindret varar.

35 §.

Till stadsfullmäktig kan väljas person, som enligt 12 § är valbar till kommunalt förtroendeuppdrag, dock icke

1) landshövdingen, lantrådet, länsrådet, lagberedningssekreteraren, äldre landskapssekreteraren, yngre landskapssekreteraren, landskapskamreraren, kamreraren vid länsstyrelsen, ej heller

2) stadsdirektören eller tjänsteinnehavare, som underlyder stadsfullmäktige, stadsstyrelsen eller nämnd och för sin befattning är redovisningsskyldig.

Blir fullmäktig utnämnd eller vald till tjänst, som är nämnd i 1 mom., bör han frånträda medlemsskapet i fullmäktige, då han tillträder tjänsten.

36 §.

Envar fullmäktig erhåller lika stort arvode för varje sammanträde enligt fullmäktiges prövning. Dock må ordföranden tillerkännas högre arvode.

37 §.

Fullmäktig äger, såvitt därom icke är annorlunda stadgat, rätt att hos stadens myndigheter erhålla handlingar till påseende ävensom de upplysningar, som han finner nödiga.

38 §.

Stadsfullmäktige välja årligen inom sig ordförande och en viceordförande. Om valet bör fullmäktige skriftligen underrätta länsstyrelsen och landskapsstyrelsen. Utses fullmäktiges ordförande eller viceordförande till medlem i stadsstyrelsen, bör han avgå som ordförande eller viceordförande.

För närmare reglering av sitt arbete antaga fullmäktige arbetsordning.

39 §.

Fråställningar och utlåtanden, som ingivas till stadsfullmäktige eller som av fullmäktige eller för visst ändamål tillsatt

nämnd avgivas till myndighet, skola, där ej annorlunda är stadgat, insändas genom stadsstyrelsen.

Vid fullmäktiges sammanträde må ärende icke upptagas till avgörande, innan stadsstyrelsen eller nämnd beretts tillfälle att behandla ärendet. Likväl kunna fullmäktige enhälligt besluta, att ett brådskande ärende skall upptagas och avgöras utan beredning.

40 §.

För avgivande av utlåtanden och för granskning av förvaltningen kunna fullmäktige tillsätta utskott.

41 §.

Stadsstyrelsen bör underrättas om sammanträde, som hålles av utskott för annat ändamål än granskning av förvaltningen.

42 §.

Fullmäktiges sammanträden hållas i stadshuset.

43 §.

Stadsfullmäktige sammanträda,

- 1) då ordförande anser det erforderligt för behandling av ärende;
- 2) då stadsstyrelsen eller minst en fjärdedel av fullmäktige gjort framställning därom hos ordföranden; eller
- 3) då länsstyrelsen eller landskapsstyrelsen därom förordnat.

44 §.

För val av ordförande och viceordförande samt för bestämmande av sättet för delgivande av kallelsen till sammanträdet ävensom för val av medlemmar i stadsstyrelsen sammankomma fullmäktige första helgfria dag i januari månad klockan 18. Den till åren äldste av fullmäktige leder härvid förhandlingarna, till dess ordförande och viceordförande blivit valda.

45 §.

Stadsfullmäktige sammanträda dessutom åtminstone

- 1) i januari för val av i 90 § nämnda årsrevisorer och ersättare för dem;
- 2) senast i juni för behandling av berättelserna över föregående års förvaltning, för fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet;
- 3) i september, då förslag uppgöres angående uttaxering per skatteöre enligt lagen om förskottsuppbörd, och vid behov, enligt vad därom är särskilt stadgat, val av vederbörligt antal ledamöter i skatte- och prövningsnämnderna samt ersättare för envar av dem förrättas; samt

4) i december, då kommunens budget för följande år bör godkännas och, där ej annorlunda stadgas, personer utses till de kommunala förtroendeuppdrag, som vid årets slut bliva lediga.

46 §.

Kan val av stadsstyrelse eller behandling av ärende, som nämnes i 45 §, icke slutföras eller av fullmäktige handläggas på stadgad tid, åligger det fullmäktiges ordförande att, så snart ske kan, utsätta dag för ärendets behandling.

47 §.

Stadsfullmäktige kallas till sammanträde av ordföranden. Om ordföranden på grund av jäv eller annan orsak icke kan utfärda kallelsen, skall denna utfärdas av viceordföranden eller, om jämväl han är förhindrad, av stadsdirektören.

Kallelsen bör innehålla uppgift om tiden för sammanträdet och om de ärenden, som skola behandlas, samt kungöras och delgivas fullmäktige på sätt, som av fullmäktige fastställts. Om sammanträdet och de ärenden, som därvid skola handläggas, bör även stadsdirektören samt stadsstyrelsens övriga medlemmar skriftligen underrättas.

48 §

Kallelse till fullmäktiges sammanträde skall utfärdas minst sju dagar tidigare, därest till behandling föreligger

- 1) val av stadsdirektör eller biträdande stadsdirektör;
- 2) fråga om stadsdirektörens eller biträdande stadsdirektörs skiljande från tjänsten;
- 3) fastställande av antalet årsrevisorer och dessas ersättare samt val av dem;
- 4) val av stadens medlemmar i skatte- och prövningsnämnderna;
- 5) budget, då den första gången behandlas;
- 6) förslag till uttaxering per skattöre enligt lagen om förskotts-
uppbörd; eller
- 7) av revisorerna avgiven berättelse.

Kallelse till fullmäktiges övriga sammanträden bör, därest icke annorlunda är stadgat, utfärdas senast dagen före sammanträdet.

49 §.

Stadsfullmäktige må, då de anse det nödvändigt, upptaga sådant ärende till behandling, som icke nämnts i kallelsen, när ärendets brådskande natur påkallar det.

50 §.

Stadsdirektören åligger att närvara vid fullmäktiges sammanträden för att avgiva äskade upplysningar. Uteblir han från sam-

manträde, utgör detta icke hinder för ärendenas behandling och avgörande. Även andra medlemmar av stadsstyrelsen äro berättigade att närvara vid fullmäktiges sammanträden och att deltaga i överläggningen men icke i besluten, om de ej tillika äro medlemmar av fullmäktige.

51 §.

Ordföranden åligger att föredraga ärendena vid fullmäktiges sammanträde och tillse, att ej andra frågor avgöras än de, som äro upptagna i kallelsen eller enligt 49 § därförutan kunna behandlas.

Ordföranden äger även övervaka ordningen vid sammanträde och är berättigad att efter varning låta avlägsna den, som förhåller sig otillbörligt. Uppstår oordning, som ordföranden ej kan avstyra, skall han upplösa sammanträdet.

52 §.

För fattande av beslut erfordras, att minst tvåtredjedelar av närvarande fullmäktige biträda beslutet, då ärendet angår

1) inköp, försäljning eller byte av fast egendom, dock icke beträffande byggnadstomter eller genom stadsplanelagstiftning reglerade angelägenheter;

2) grundande och upplösande av fasta fonder, bildade av staden inkomster, eller ändring av deras stadgar eller anvisande av medel ur sådan fond;

3) höjande av det belopp, som skall uttagas genom beskattning;

4) beviljande av anslag, såvitt fråga är om höjande av anslag eller beviljande av nytt sådant;

5) inrättande av ny tjänst;

6) upptagande eller omsättning av lån eller förlängning av betalningstiden för upptaget lån, varvid dock betalningsplan fastställas med enkel röstövertvikt;

7) borgensförbindelse; eller

8) upphävande eller ändring av tidigare inom samma mandattid fattat beslut.

53 §.

Kan handläggning av ärende vid stadsfullmäktiges sammanträde icke slutföras på utsatt dag, skall ordföranden föreslå, att annan dag utsättes för fortsatt handläggning av ärendet. Särskild kallelse till sådant sammanträde är icke erforderlig.

54 §.

den, som deltagit i avgörande av ärende vid stadsfullmäktiges

sammanträde, äger rätt att genast anmäla sin skiljaktiga mening beträffande det fattade beslutet. Önskar han få sin mening jämte motiv fogad till protokollet, bör han meddela härom vid sammanträdet och senast vid protokolljusteringen inlämna sin skriftliga reservation till den, som fört protokollet.

55 §.

Ordföranden åligger tillse, att fullmäktiges beslut i avgjort ärende skyndsamt meddelas stadsstyrelsen, så snart ifrågavarande protokoll blivit justerat.

Om delgivning av beslut åt enskild person och åt annan kommun är stadgat i 27 §.

6 kap.

Om stadsstyrelsen.

56 §.

I Mariehamns stad skall finnas en stadsstyrelse, som, i enlighet med vad i denna lag stadgas eller eljest lagligen förordnas, vårdar sig om stadens förvaltning, bevakar stadens fördel, bereder de ärenden, som skola av fullmäktige handläggas, samt befordrar fullmäktiges beslut och föreskrifter till verkställighet.

Framställningar och utlåtanden, som av fullmäktige eller av för visst ändamål tillsatt nämnd eller myndighet avgivas, skola, där ej annorlunda är stadgat, insändas genom stadsstyrelsen.

Finner stadsstyrelsen, att av fullmäktige fattat beslut strider emot lag eller gällande föreskrifter eller att underställning uraktlåtits, där sådan bort äga run, vare pliktig att vägra dess verkställighet samt anmäla oförtövat hos fullmäktige skälet, varför beslutet ej kan verkställas. Vidbliva fullmäktige sitt beslut, må de hos länsstyrelsen anhålla om åtgärd för dess verkställighet. Länsstyrelsen äger, där den prövar stadsstyrelsen hava saknat laga skäl för sin vägran, ålägga denna att befordra beslutet till verkställighet. Sådan åtgärd må ej av länsstyrelsen vidtagas, innan tiden för anförande av besvär över fullmäktiges beslut gått till ända.

57 §.

I stadsstyrelsen skola finnas, förutom en stadsdirektör såsom ordförande, minst sex ledamöter. I styrelsens reglemente kan föreskrivas, att styrelsen skall hava en eller flere biträdande stadsdirektörer. Stadsdirektören jämte biträdande stadsdirektörerna må ej utgöra majoritet inom styrelsen.

Kompetensvillkor för stadsdirektörs och biträdande stadsdirektörstjänsterna skola fastställas i stadsstyrelsens reglemente. Valbar till dessa tjänster är även i annan kommun bosatt finsk medborgare.

58 §.

Stadsdirektören och biträdande stadsdirektör utses av fullmäktige för obestämd tid. Stadsstyrelsens övriga medlemmar utses av fullmäktige för ett år i sänder.

59 §.

När stadsdirektörstjänsten skall besättas, bör stadsstyrelsen anslå densamma ledig att sökas inom trettio dagar efter det beslut därom fattats, dagen för beslutet oräknad. Ansökningarna böra ingivas till styrelsen, som efter ansökningens utgång äger för valets förrättande översända dem till stadsfullmäktige. Till tjänsten kan väljas även den, som icke sökt densamma, såframt han därtill samtycker. Valet förrättas med slutna sedlar, och anses den såsom vald, vilken erhållit mera än hälften av de avgivna rösterna. Har vid den första omröstningen ingen erhållit absolut röstövertikt, skall ny omröstning verkställas emellan de två, som vid den första omröstningen erhållit de högsta röstetalen, och bör den anses såsom vald, vilken i andra omröstningen erhållit de flesta rösterna.

60 §.

Föreskrifterna beträffande den ordning, i vilken biträdande stadsdirektörstjänst bör besättas, skola meddelas i stadsstyrelsens reglemente. Beträffande val till dessa tjänster av sådan person, som ej sökt densamma, gälle vad i 59 § i motsvarande avseende stadgas beträffande val av stadsdirektör.

61 §.

Avsked från tjänsten beviljas på ansökan stadsdirektör och biträdande stadsdirektör av fullmäktige. Stadsdirektör, så ock biträdande stadsdirektör, kan av fullmäktige skiljas från tjänsten, därest han i ett års tid utan avbrott varit för sjukdom eller kroppsslyte urständsat att handhava tjänsten samt befinnes även framgent därtill oförmögen.

Önska fullmäktige av annan orsak skilja stadsdirektör från tjänsten, bör beslut härom fattas med trefjärdedels röstövertikt och underställas länsstyrelsen för fastställelse.

62 §.

Angående beviljande av tjänstledighet åt stadsdirektören och

biträdande stadsdirektör samt om bestridande av deras befattningar under deras frånvaro, vid förekommande jäv eller inträffande vakans, stadgas i stadsstyrelsens reglemente.

63 §.

Utöver vad i denna lag är sagt, stadgas om stadsstyrelsens sammansättning ävensom angående dess åligganden och befogenheter genom reglemente, som fastställles på sätt i 6 § är stadgat.

I reglemente böra uppräknas de ärenden, som från stadsfullmäktiges beslutanderätt överförts till stadsstyrelsens avgörande. Däri kan även stadsdirektör eller avdelning eller ledamot av stadsstyrelsen tilläggas befogenhet att på styrelsens vägnar avgöra mindre viktiga ärenden, vilka böra i reglementet angivas. Dock skola ärenden, som föredragas för stadsfullmäktige eller angå verkställighet av fullmäktiges beslut, handläggas vid sammanträde med styrelsen.

Över sin verksamhet äger stadsstyrelsen årligen till stadsfullmäktige avgiva berättelse för nästföregående kalenderår, på sätt av fullmäktige närmare föreskrives, så tidigt att den kan föredragas vid fullmäktiges sammanträde senast i juni månad.

7 kap.

Om magistraten.

64 §.

Om magistratens sammansättning, åligganden och göromål i dess egenskap av offentlig ämbetsmyndighet samt domstol i hushållnings- och ordningsmål gälle vad därom är särskilt stadgat.

8 kap.

Om nämnder och tjänsteinnehavare.

65 §.

Stadsstyrelsen till biträde kunna fullmäktige tillsätta under styrelsens inseende stående nämnder.

Nämndernas medlemmar utses av stadsfullmäktige, där icke annorlunda är stadgat. För varje nämnd skall stadsstyrelsen för ett år i sänder utse sin ordförande eller någon av sina ledamöter att företräda densamma i nämnden.

66 §.

Nämnds beslut bör underställas stadsstyrelsens prövning, då styrelsen eller stadsdirektören sådant yrkar. Härvid äger stadsstyrelsen, såframt densamma icke kan godkänna beslutet för verkställighet, själv avgöra ärendet eller återförvisa det för ny behandling.

Vad i 1 mom. är sagt, gäller icke lagbestända nämnders i sådana ärenden fattade beslut, vilka jämlikt lag eller förordning hänskjutits till deras avgörande, ej heller beslut av nämnd, då underställande är i instruktion förbjudet.

67 §.

För handhavande av tillfälliga uppdrag är stadsstyrelsen berättigad att tillsätta utskott och kommittéer samt bestämma dessas befogenhet.

68 §.

För handhavande av förvaltningsuppgifter kunna utöver medlemmarna i stadsstyrelsen och nämnder jämväl tillsättas tjänsteinnehavare. Om inrättande av tjänster besluta fullmäktige. Beträffande tjänsteinnehavares anställande och avskedande samt verksamhet må bestämmelser meddelas i reglementen och instruktioner.

Tjänsteinnehavares tjänsteförhållande och avlöning regleras samt allmänna bestämmelser angående ordningen för besättande av tjänster utfärdas, såvitt därom icke är i lag eller förordning stadgat, genom tjänstestadga. Såsom disciplinära åtgärder kunna i tjänstestadgan upptagas varning, avhållande från tjänsteutövning och avsked.

69 §.

Vid tillfälligt behov eller i brådskande fall vare stadsstyrelsen obetaget att, utan att stadsfullmäktige så beslutat, anställa erforderliga biträden, men skall åtgärden anmälas för stadsfullmäktiges godkännande vid deras nästföljande sammanträde. Nämnda biträden, vilkas avlöning stadsfullmäktige fastställa, handla under stadsstyrelsens ansvar och med iakttagande av föreskrifter, som denna meddelat.

Såvitt anslag för ändamålet ställts till stadsstyrelsens eller nämnds förfogande, kan biträden anställas utan anmälan till stadsfullmäktige.

70 §.

Nämnderna skola årligen före den 1 mars till stadsstyrelsen avgiva berättelse över verksamheten under föregående kalenderår.

Såvitt tjänsteinnehavare underlyder nämnd, har denna närmast inseende över hans verksamhet.

71 §.

Såvida ej annorlunda är föreskrivet i tjänstestadgan, bör stadsstyrelsen, då den finner, att nämnd eller tjänsteinnehavare i sta-

den uppsåtliga eller av vårdslöshet eller försumlighet låtit fel komma sig till last, infordra förklaring av vederbörande samt, såframt rättelse ej kan åstadkommas annorlunda, anmäla om förhållandet till stadsfullmäktige.

72 §.

Har tjänsteinnehavare eller förtroendeman gjort sig skyldig till förskingring av medel eller ådagalagt svikligt förfarande eller annan oredlighet, äga fullmäktige rätt att avhålla honom från utövande av tjänsten. Saken skall ock ofördröjligen dragas under domstols behandling och anmälas hos landskapsstyrelsen och länsstyrelsen.

73 §.

Arbetare, som underlyda allmän lag, anställas i stadens tjänst av stadsstyrelsen eller annan stadens myndighet i enlighet med vad i reglemente eller instruktion är stadgat eller annars föreskrivet.

9 kap.

Om stadens hushållning.

74 §.

Staden äger rätt att grunda fasta fonder. Stadsfullmäktige skola därvid antaga stadgar för fonden, innefattande föreskrifter angående fondens ändamål och förkovran samt dess användning och övriga förvaltning. Sådant beslut av fullmäktige, så ock beslut om ändring av fondens stadgar samt om dess upplösande bör underställas landskapsstyrelsens fastställelse.

75 §.

Äger staden jord eller annan egendom, som av staten, landskapet eller enskild blivit till staden donerad, skall vid dess förvaltning iakttagas, vad i donationsurkunden är förordnat.

76 §.

Stadens inkomster, såväl egentliga inkomster som kapitalinkomster, skola användas till bestridande av stadens utgifter. Till utgifter hänföras, förutom egentliga utgifter, även kapitalutgifter.

För stadens egentliga utgifter få kapitalinkomster icke användas.

Till bestridande av utgifter, för vilka stadens egentliga inkomster och i anspråk tagna kapitaltillgångar icke förslå, fastställas skatter att utgå av dess medlemmar efter härför gällande grunder.

77 §.

För varje finansår skall budget godkännas av stadsfullmäktige.

Finansåret sammanfaller med kalenderåret.

78 §.

I budgeten skola upptagas den beräknade behållningen eller bristen från föregående år, egentliga utgifter och inkomster samt särskilt för sig kapitalutgifter och kapitalinkomster för finansåret. Till utgifter hänföras jämväl anslag för oförutsedda behov, reserveringar för vissa motsedda behov, överföringar till fonder och avskrivningar.

Uti budgeten skola anvisas erforderliga medel för bestridande av utgifterna. Det belopp, som för godkända utgifters bestridande erfordras utöver andra inkomster, bör uppbäras av stadens skattskyldiga medlemmar såsom kommunal skatt för finansåret.

Finnes i staden skatteutjämningsfond, kunna stadsfullmäktige på framställning av stadsstyrelsen, antingen i samband med handläggningen av budgeten eller senare, innan uttaxeringen per skatteöre fastställts, i stadgad ordning och med iakttagande av fondens stadgar besluta om höjning av det belopp, som för ökning av skatteutjämningsfonden under finansåret skall upptagas genom kommunalbeskattning, eller om sänkning av detta belopp genom att anlita fondens tillgångar.

79 §.

Beträffande stadens affärsföretag kan, utan hinder av stadgandet i 78 § 1 mom., enbart vinst eller förlust upptagas i budgeten.

Fasta fonders egna inkomster och utgifter kunna lämnas utanför budgeten.

80 §.

Förslag till budget skall uppgöras av stadsstyrelsen och insändas till stadsfullmäktige senast den 1 december, därest stadsfullmäktige icke föreskrivit tidigare tidpunkt.

Blir stadsstyrelsens förslag icke oförändrat godkänt, skall fullmäktige återförvisa ärendet till stadsstyrelsen, som äger avgiva utlåtande och vidtaga av beslutet påkallade ändringar i det samma. Återförvisas förslaget, skall vid den fortsatta behandlingen i fullmäktige endast av fullmäktige och stadsstyrelsen gjorda ändringar behandlas och budgeten slutligt godkännas.

81 §.

Staden är berättigad att under finansåret uppgöra tilläggsbudget. Vid behandlingen av stadsstyrelsens förslag till tilläggsbudget skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad om

behandling av årsbudget är stadgat.

Tilläggsbudget skall balanseras med lån, genom ökning av uttaxeringssumman eller genom överföring från skatteutjämningsfonden.

82 §.

Har årsbudgeten icke blivit godkänd av stadsfullmäktige före finansårets utgång skola tillsvidare och till dess ny budget antagits stadens inkomster uppbäras och nödvändiga utgifter bestridas.

83 §.

Stadens drätsel handhaves av stadsstyrelsen.

Stadsstyrelsen till biträde vid handhavandet av kassa- och räkenskapsväsendet finnes ett drätselkontor. Där det anses nödigt, kan vederbörande nämnder underordnade kassa- och räkenskapsverk för särskilda förvaltningsgrenar inrättas.

84 §.

Viten, som på grund av lag blivit för utevaro av kommunal myndighet ådömda, tillfalla kommunens kassa och uttagas, där betalning ej följer, på sätt om kommunala utskylder är stadgat.

85 §.

Närmare bestämmelser angående budgeten samt kassa- och räkenskapsväsendet skola av stadsfullmäktige meddelas genom räkenskapsstadga.

86 §.

Om fastställande och uppbörd av kommunalskatt är särskilt stadgat.

87 §.

Uttaxeringen per skattöre beräknas så, att den för finansåret enligt 78 § budgeterade uttaxeringssumman minskas med det belopp, som staden är berättigad att erhålla av staten såsom förhandsbetalning av förskott på kommunalskatt för finansåret samt därpå ökas med vad för föregående finansår på enahanda grunder influtit, varefter summan divideras med antalet skattören.

Det belopp, som enligt verkställd fördelning skall uppbäras för skattöret, kan av stadsstyrelsen höjas med högst fem procent.

88 §.

Stadsfullmäktige eller, i stöd av befullmäktigande i reglementet, stadsstyrelsen äro berättigade att, därest kommunal avgift blivit olagligen påförd, bevilja befrielse från dess erläggande, dock icke ifall ärendet eljest är anhängigt eller genom laga

kraft vunnet beslut sakligt avgjort. Efter det befrielse beviljats, må icke vidare åtgärder vidtagas för indrivning av avgift till den del befrielsen gäller.

89 §.

Stadsstyrelsen åligger att föra bok över stadens inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder ävensom att avsluta räkenskaper för varje finansår.

Över stadens lösa och fasta egendom samt dess förbindelser, säkerheter, försäkringshandlingar och övriga värdepapper skola förteckningar upprättas.

90 §.

För granskningen av förvaltningen och stadens räkenskaper för det löpande året utses, enligt stadsfullmäktiges beslut, minst tre årsrevisorers samt lika antal ersättare för den. Till årsrevisor kan utses även utom staden bosatt person, såframt han därtill samtycker.

Verkställande av fortlöpande revision må av stadsfullmäktige uppdragas åt en av fullmäktige tillsatt och dem onedelbart underordnad ständig revisor. De handlingar, som tillkommit vid av denne verkställda revisioner, skola tillhandahållas årsrevisorerna.

91 §.

Stadens räkenskaper skola före den 1 april tillställas årsrevisorerna, vilka skola före den 15 maj verkställa revisionen och avlämna revisionsberättelse till stadsstyrelsen.

Hava i revisionsberättelsen anmärkningar framställts mot räkenskaperna eller förvaltningen, skall stadsstyrelsen infordra vederbörandes förklaringar och överlämna dessa jämte eget utlåtande samt revisorernas berättelse till stadsfullmäktige så tidigt, att ärendet kan upptagas till behandling i fullmäktige vid sammanträde, som hålles i juni månad.

92 §.

Revisorerna åligger vid laga påföljd att sorgfälligt granska stadens räkenskaper, värdehandlingar och kontanta tillgångar samt att undersöka, huruvida räkenskaperna överensstämmer med den för året uppgjorda budgeten. Stadsstyrelsen äger bereda revisorerna tillgång till alla i stadens förvaltning tillkomna handlingar och tillträde till alla kommunala byggnader och inrättningar.

93 §.

Utöver revisionen skall årsrevisorerna minst två gånger om året, på förut icke tillkännagivna tider, verkställa eller låta verk-

ställa inventering av stadens samtliga kassor och, ifall därvid yppats missförhållanden, onedelbart anmäla detta till stadsstyrelsen och stadsfullmäktiges ordförande.

94 §.

Av fullmäktige särskilt utsedda inventeringsmän skola,, med ledning av uppgjorda förteckningar över stadens gemensamma egendom i löst och fast, årligen före den 1 april granska den lösa egendomen samt minst vart tredje år anställa besiktning på den fasta egendomen för utrönande av egendomens tillstånd och förvaltning. Inventeringsmännen för såväl den lösa som den fasta egendomen skola avgiva berättelse till fullmäktige angående värden av egendomen och framställa förslag om förbättringar, som av den befinnes nödiga. Sådan berättelse skall givas till årsrevisorerna före den 1 maj.

Yppas vid granskning av den lösa egendomen eller vid besiktning av den fasta egendomen vanvård eller förskingring eller annan felaktighet skall anmärkning därom framställas i revisionsberättelsen.

95 §.

På fullmäktige ankommer att besluta, huruvida av årsrevisorerna eller inventeringsmännen för den lösa eller fasta egendomen framställd anmärkning får förfalla eller om med anledning därav åtgärd bör vidtagas för bevakande av stadens rätt och fördel. I senare fallet skall, om i saken förfarits brottsligt, åtal väckas vid domstol enligt 72 §. Annars skola stadsfullmäktige, såframt anmärkningen icke godkännes av redogöraren, fastställa bristen och ersättningsens belopp samt underställa ärendet landskapsstyrelsens prövning och avgörande.

10 kap.

Om underställning, besvär och tillsyn.

96 §.

Stadsfullmäktiges beslut skola för att vinna gällande kraft underställas landskapsstyrelsens prövning och fastställelse, då besluten angå

1) försäljning, pantförskrivning eller utbyte av sådan staden tillhörig fastighet, som genom gåva eller testamente tillfallit densamma och för visst ändamål, som avser stadens gemensamma nytta, blivit anslagen ävensom överenskommelse eller förlikning, verkande till ändring eller inskränkning uti den rätt, kommunen till sådan fastighet äger;

- 2) upptagande av lån, ställt på längre återbetalningstid än fem år;
- 3) borgen av staden;
- 4) förslag till nya eller förhöjda avgifter på den allmänna rörelsen, såsom väg-, bro-, hamn- och färjpenningar m.fl. sådana;
- 5) allmänna föreskrifter till befrämjande av sedlighet, hälsovård samt ordning och säkerhet i staden;
- 6) ändring av stadsplan och tomtindelning, där sådant är särskilt förutsatt, samt byggnads- och brandordningen ävensom fastställelse eller ändring i reglementen för stadsstyrelsen, socialnämnden och brandnämnden, samt
- 7) påläggande av eller förändring uti avgifter för särskilt behov, avsedda att utgå under flereän fem år.

Därest kommun enligt lag äger rätt att erhålla lån ur landskapets eller statens medel, behöver beslut om lånets upptagande icke underställas för fastställelse.

Beslut, som bör underställas landskapsstyrelsens prövning, insändes med bevis om att beslutet vunnit laga kraft genom stadsstyrelsen jämte dess i ärendet avgivna yttrande. Sådant beslut skall av landskapsstyrelsen fastställas oförändrat eller ogillas, därest icke annorlunda är särskilt stadgat. Vägras fastställelse, uppgive landskapsstyrelsen skälen därtill, och är det stadsfullmäktige obetaget att över vägrad fastställelse anföra besvär i högsta förvaltningsdomstolen.

Därest beslut, som skall underställas, icke inom ett år efter det beslutet fattats tillställts vederbörande myndighet, har beslutet förfallit.

97 §.

I beslut av stadsfullmäktige är envar berättigad att söka ändring på den grund, att hans enskilda rätt blivit kränkt, och medlem av staden även på den grund, att beslutet icke tillkommit i laga ordning eller innebär ett överträdande av fullmäktiges befogenhet eller att det eljest står i strid med lag eller förordning.

Över beslut, som är av uteslutande förberedande eller verkställande beskaffenhet, må besvär icke anföras.

98 §.

Ändring enligt 97 § sökes genom skriftliga besvär, vilka jämte det överklagade beslutet böra av besväranden själv eller hans befullmäktigade ombud till länsstyrelsen ingivas eller genom postens förmedling dit befordras inom fjorton dagar.

Denna tid bör räknas:

- 1) ifall beslutet rör någon person enskilt, från den dag, då beslutet delgivits;
- 2) ifall beslutet rör annan kommun, från den dag, då beslutet enligt 31 § 3 mom. kommit till kommunens kännedom; samt
- 3) ifall beslutet på föreskrivet sätt framlagts till påseende, från den dag, då detta skett.

Till besvären bör fogas utredning om dagen, från vilken enligt vad ovan angivits besvärstiden skall räknas.

99 §.

Angående rätt att anföra besvär över stadsstyrelsens beslut, så ock därom, i vilken ordning sådant må ske och vad därvid bör iakttagas, vare, där icke annorlunda är stadgat, i tillämpliga delar gällande vad i 97 § och 98 § är stadgat om sökande av ändring i fullmäktiges beslut.

100 §.

Därest icke särskilt stadgats om ändringssökande i nämnds beslut, får besvär över beslutet anföras hos stadsstyrelsen. Härvid är i tillämpliga delar gällande, vad i 97 och 98 §§ stadgas om ändringssökande i stadsfullmäktiges beslut.

101 §.

Förordnas, att vederbörande med anledning av besvären skall höras, skall länsstyrelsen utan dröjsmål överstyra handlingarna, efter ärendets beskaffenhet, till stadsfullmäktiges ordförande, stadsstyrelsen eller kommunal nämnd. Ordföranden äger inom av länsstyrelsen utsatt tid dit insända förklaringen.

102 §.

Sedan länsstyrelsen avgjort besvärssärende, skall utslaget i behörig ordning tillställas besväranden mot bevis, som bör åtecknas utslaget. Därjämte skall avskrift av utslaget efter sakens beskaffenhet tillställas kommun så, som är stadgat i 31 §.

103 §.

Angående besvär över val av borgmästare, rådmän och magistratssekreterare är särskilt stadgat.

104 §.

I länsstyrelsens utslag får, där för vissa ärendens vidkommande icke är annorlunda stadgat, ändring sökas i högsta förvaltningsdomstolen inom trettio dagar efter delfåendet. Därvid skall lända till efterrättesle, vad om ändringssökande i allmänhet är stadgat, dock sålunda, att besvär även kunna inom besvärstiden genom postens förmedling befordras till högsta förvaltningsdomstolen eller inlämnas eller genom postens förmedling befordras till länssty-

relsen för att insändas till högsta förvaltningsdomstolen.

105 §.

Landskapsstyrelsen och länsstyrelsen äger tillse, enligt vad i lagen den 28 december 1951 om självstyrelse för Åland stadgas, att stadens angelägenheter handhavas enligt lagar och förordningar, så ock, där det finnes nödigt, meddela stadens myndigheter råd och anvisningar samt infordra av dem uppgifter beträffande kommunala angelägenheter ävensom utlåtanden.

Om förstärkt tillsyn över kommun är särskilt stadgat.

11 kap.

Särskilda stadganden.

106 §.

Såvitt annat icke är stadgat, kan stadsfullmäktiges, stadsstyrelsens och nämnds beslut verkställas, innan beslutet vunnit laga kraft, därest icke ändringssökande genom verkställigheten bleve onyttigt eller den myndighet, som på grund av besvär handlägger ärendet, förbjuder dess verkställighet.

107 §.

Ordförande i stadsfullmäktige och stadsstyrelsen eller av fullmäktige utsedda nämnder åligger tillse, att protokoll jämte bilagor och register över dessa samt övriga handlingar omsorgsfullt förvaras och vid behov hållas tillgängliga för kommunens medlemmar, så ock att de vid hans avgång från befattningen överlämnas åt efterträdaren.

Envar vare, där ej i lag är annorlunda stadgat, berättigad att på begäran utfå bestyrkt avskrift av sagda handlingar eller utdrag ur vid nämnda myndigheters sammanträden förda protokoll. I besvärsmål skall expedition utgivas skyndsamt och åtminstone inom förra hälften av den för varje fall stadgade fataljetiden.

På fullmäktige ankommer att bestämma, huruvida lösen för handling skall erläggas och till vilket belopp. Lösen må dock ej uppbäras för handlingar, vilka utfärdas för kommunens gemensamma behov eller till vederbörande tjänstemän eller allmänna ombud, ej heller då fullmäktiges eller stadsstyrelsens beslut skall genom utdrag ur protokollet delgivas den, vilken beslutet rör.

Om ordnandet och handhavandet av stadens arkiv är särskilt stadgat. Härvid länder jämväl till efterrättelse vad i 11 § 12 p. självstyrelselagen stadgas.

108 §.

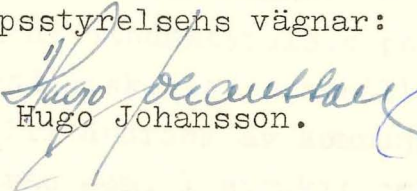
Denna lag träder omedelbart i kraft. Genom densamma upphäves

landskapslagen den 14 juli 1948 om kommunalförvaltning i Mariehamn (22/48), till de delar den ännu är i kraft, samt de landskapslagar, genom vilka den blivit ändrad.

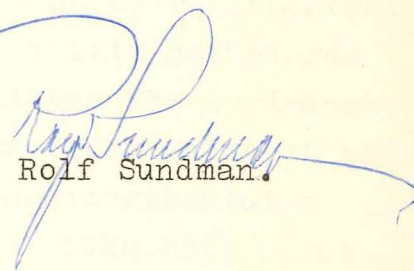
Beträffande de fall, i vilka genom denna lag upphävda stadganden angående debitering och uppbörd av kommunalskatt böra tillämpas efter det denna lag trätt i kraft, är särskilt stadgat. Ifråga om sådan kommunalskatt, vars uppbörd efter det denna lag trätt i kraft åvilat staden, kunna stadsfullmäktige eller, därest bestämmelserna i reglementet det förutsätta, stadsstyrelsen på ansökan enligt prövning bevilja uppskov med erläggande av skatt, om den skattskyldiges skattebetalningsförmåga genom egen eller närstående persons sjukdom, olycksfall eller annan sådan orsak väsentligt nedsatts eller om den skattskyldige avlidit och efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilkas utkomst varit beroende av hans förtjänst.

Mariehamn, den 22 oktober 1960.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare

 Rolf Sundman.